

**R.P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, É Societate Iesv, Jn
Collegio Romano Eivsdem Societatis Olim Theologiae
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis, Dispvtaiones
Scholasticae, & Morales, De virtute, & ...**

Lugo, Juan de

Lvgdvni, 1666

§. De aliis circumstantiis tenentibus se ex patte ipsius pœnitentis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82358](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82358)

legitimè precipienti. In quo puncto duæ sunt sententia. Prima fatetur quidem, posse Prælaturam utramque potestate uti, & utroque modo obligare subditum, & tunc subditus contrahet procul dubio utramque malitiam, & utramque tenebitur in confessione explicare. Imò debet etiam explicare materiam præcepti, quod violavit; quia licet inobedientia, quatenus est contra votum, semper sit eiusdem speciei infimæ; solum enim aduersatur religioni, & fidelitati erga Deum: quatenus tamen est contra præceptum, non habet unicam speciem infimam; sed accipit speciem ab illa virtute, ad quam spectabat res præcepta, unde violatio ieiunij præcepti habet malitiam intemperantiæ; violatio verò festi præcepti est contra religionem, & sic de aliis. Unde religiosus violans præceptum Prælati in materia temperantiæ debet explicare materiam illam, ut explicet speciem peccati. De facto tamen dicunt, regulariter loquendo, Prælaturam non velle obligare utroque modo, sed communiter vult obligare solum ex voto, quam intentionem explicat, dum dicit, se præcipere in virtute sanctæ obedientiæ, quæ verba videntur proponere subdito obligationem, quam contrahit ex obedientiæ voto. Quando autem Prælatus præcipit sub excommunicatione; iam tunc utitur potestate iurisdictionis, quam habet à summo Pontifice: & tunc debet explicari materia præcepti, quæ violatur. Addunt aliqui, tunc non præsumi velle Prælaturam obligare ex voto, sed solum ex potestate iurisdictionis. Quando tamen præciperet in virtute sanctæ obedientiæ & sub excommunicatione, tunc vellent utroque modo obligare, & debet utramque malitia in confessione explicari. Ita docet Thom. Sanch. lib. 4. in Decal. cap. 11. n. 25. & consentit ferè Suar. tom. 3. de Relig. lib. 10. c. 6. & alij, quos refert Diana tom. 1. tr. de circumst. aggravant. resol. 16.

Sed licet prædicta sententia probabilis sit, verior tamen videtur contraria, quæ docet, in eiusmodi peccatis reperiri de facto utramque malitiam. Quam supponit Vasquez in 1. 2. disp. 98. c. 3. Salas 2. tom. in 1. 2. tract. 13. disp. 3. sect. 2. num. 16. Villalobos in summ. tract. 9. dub. 36. num. 14. & alij apud Sanchez loco citato, quibus consentit Castus Palas tom. 1. tract. 2. disp. 3. punct. 5. n. 12. & in primis, quod verba illa, in virtute sanctæ obedientiæ, non restringant obligationem ad solum debitum ex voto obedientiæ, constat ex usu summorum Pontificum, qui passim in suis bullis præcipiunt omnibus fidelibus in virtute sanctæ obedientiæ, quibus verbis non exigunt ab illis obedientiam debitam ex voto, sed ex mera subiectione ad præcepta legitimi superioris; imò in rigore obedientiæ semper respicit superiorem potentem præcipere: cur ergo verba illa magis significabunt voluntatem obligandi ex voto, quam ex vero & proprio præcepto.

Deinde quando constat, Prælaturam uti velle potestate iurisdictionis, & imponere verum præceptum, ut cum præcipit sub pœna excommunicationis; tunc, inquam, non censeri eo ipso relictam obligationem ex voto obedientiæ, ut dicebat P. Sanchez, probari potest, quia etiam si vellet, non videtur posse Prælatus velle obligare graviter præcepto obedientiæ subditum; & simul velle, quod non violet votum obedientiæ transgrediendo illud præceptum, sicut non potest velle obligare obligatione iustitiæ subditum ad non accipiendum librum ex Bibliotheca; & simul nolle, quod peccet contra votum paupertatis, si illum accipiat. Ratio enim est eadem in utroque casu: quia sicut per votum paupertatis promissit Deo non peccare contra

iustitiam, accipiendo ex rebus conventus absque consensu Prælati; & ideo non potest accipere librum invito Prælato, quin eo ipso violet votum paupertatis: sic per votum obedientiæ promissit Deo non violare præcepta Prælati, nec peccare contra obedientiam ei debitam: repugnat ergo, quod violet verum præceptum Prælati, & peccet graviter peccato inobedientiæ, & quod non violet votum obedientiæ, quo omnem inobedientiam sibi prohibuit. Non est ergo in potestate Prælati, quod in obedientia subditi religiosi non sit contra votum: si vult, quod sit inobedientia gravis, sicut nec potest facere, quod usurpatio rei communis contra iustitiam, non sit contra votum paupertatis: quia religiosus non solum prohibuit sibi inobedientiam, quando Prælatus vellet obligare ex voto: sed absolute prohibuit sibi omnem veram inobedientiam.

Quod rursus ad hominem confirmari potest: quia ipse P. Sanchez illo c. 11. n. 25. in fine fatetur, religiosum, qui violat præceptum regulæ, obligans sub mortali, contrahere duplicem malitiam: alteram contra votum obedientiæ, quo vult regulam: alteram contra virtutem specialem, in qua materia illius præcepti versatur; quia regula est lex quædam constituens materiam præceptam in ea virtute, ad quam spectat. Ex hoc autem argui potest ad casum nostrum, in quo videtur esse eadem omnino ratio. Nam sicut regula potest obligare utroque modo, sic & Prælatus, si velit, ut fatentur ij Augustini, sicut subditus promissit per votum servare regulam, sic promissit facere ea, quæ Prælatus iniungeret; ergo sicut peccat contra votum, quando non observat ieiunium, verbi gratia, à regula impositum, nec ad hoc requiritur, quod regula in actu signato explicet obligationem ex voto, & dicat, quod subditus obligetur ex voto; sed solum quod præcipiat ieiunium quo præcepto posito, statim resultat obligatio voti, quo promissit observare præcepta regulæ. Sic dicendum est in casu nostro, ut inobedientia sit contra votum, non requiri, quod Prælatus dicat, se velle obligare ex voto, sed solum, se velle obligare, & præcipere: quo præcepto posito, statim confluit obligatio voti, quo eodem modo promissit servare præcepta Prælati, sicut servare regulam. Item si regula, licet non explicet, quod velit obligare potestate iurisdictionis, adhuc censetur eo modo obligare, & constituere rem præceptam in materia talis, vel talis virtutis: cur Prælatus, qui est regula viva, quando aliquod præcipit, non censetur velle obligare eodem modo, & usurpare potestatem iurisdictionis; aut quæ differentia potest afferri quoad hoc inter Prælaturam loquentem per regulam, aut loquentem per præcepta actualia? Et quidem hæc videtur esse intentio Prælati, quando vult imponere præceptum grave: vult enim assumere personam Prælati, & potestatem gubernationis, quam habet ut Prælatus, quæ directe parit obligationem contra obedientiam, & constituit rem præceptam in materia talis virtutis: quare oportebit & sufficere in confessione dicere, Violavi præceptum Prælati grave in tali materia; nam hoc ipso explicatur malitia contra votum obedientiæ, & malitia contra præceptum pertinens ad talem virtutem.

§. 5. De aliis circumstantiis tenentibus se ex parte ipsius pœnitentis.

Percurramus nunc breviter alias circumstantias, quæ pertinent ad hoc primum caput personæ peccantis. Prima est impotentia ad copulam, an sit peccata, scilicet, frigidus, vel Eunuchus accusans se de fornicatione, debeat explicare circumstantiam impotentia

tenentia generandi. In quo quidquid dubitare videatur Filiucius *tom. 1. tractat. 10. part. 2. cap. 1. numero 23.* affirmandum videtur cum Sanchio *libro septimo de matrimon. disputat. 5. num. 14.* Henriquez *lib. 5. de penitent. cap. 6. num. 3. in Glossa littera M. Lessio lib. 4. cap. 3. dub. 6. num. 45.* Quia circumstantia illa transfert peccatum ad aliam speciem, nempe contra naturam, quatenus frustratur finis, ad quem natura destinavit copulam carnalem, cum nulla possit ibi esse spes, vel intentio generationis.

176. Secunda potest esse circumstantia sponsalium; an qui habet sponsam de futuro, debeat hoc explicare, dum confitetur copulam fornicariam cum alia. Triplex est sententia. Prima negat explicandam eam circumstantiam: quia per sponsalia nondum traditur ius in corpus, nec potest esse adultera, quæ adhuc non habet virum. Quare sicut qui habet votum ingrediendi religionem, non violat hoc votum, nec tenetur hanc circumstantiam explicare in fornicatione, quam interim confitetur; quia nondum habet votum castitatis: sic qui promittit matrimonium, nondum censetur proximè obligatus ad fugiendam copulam cum illa; sed solum remotè, quatenus se obligavit ad suscipiendam illam obligationem proximam per matrimonium de præsentia, quod promittit. Hanc sententiam tenent Covarruvias, & Viualdus apud Sanchez *lib. 1. de matrim. disputat. 2. num. 4. Megala 1. part. lib. 5. cap. 11. quest. 5. num. 9.* Basilus Pontius *de matrim. lib. 11. cap. 6. num. 8.* & probabilè dicunt Petrus Ledesma apud Sanchez *vbi supra*, & Layman *lib. 5. tractat. 10. part. 1. cap. 1. numero 6.* & probabilior Azor. apud Filiucium *tom. 3. tractat. 30. cap. 2. num. 53.*

177. Secunda sententia docet esse explicandam eam circumstantiam: quia si ex contractu debes vendere, & tradere mihi equum tuum eras, peccas peccato iniustitiæ, si hodie eruto oculo, equum deteriorẽ reddas: ergo licet corpus sponse nondum sit sponso traditum, peccat tamen sponsa contra ius, quod habet sponsus ad illud corpus accipiendum, dum per copulam fornicariam illud longè deterius, & inutilius reddit. Hanc tenent Sarmiento, Ludovicus Lopez, & Ledesma apud Sanchez *vbi supra, num. 5.* Homobonus, Naldus, Syluius, Pitigianus, & Petrus Fay apud Dianam *1. tom. tractat. de circumstant. aggravant. resol. 5. & 2. tom. tractat. 4. resol. 67.* vbi addit Molinam, Coninch, Rebellium, Gutierrez, & Ioann. de la Cruz.

178. Tertia sententia media dicit explicandam esse eam circumstantiam à sponsa, vel à peccante cum ipsa, non à sponso, nec ab ea, quæ cum ipso peccavit. Quia licet uterque propter copulam subsequẽtam alterius possit iustè resiliire, & dissolvere sponsalia, longè tamen graviorẽ iniuriam patitur sponsus, & longè gravius onus, ac dedecus subit, quàm sponsa, quæ non nisi leuiter offendi videtur. Hanc tenet Sanchez *illa disp. 2. num. 6.* & pro eadem affert Diana dicta *resol. 5.* Eman. Rodriguez, Filiucium, Fagundez, & Villalobos. Omnes ista tres sententiæ sunt probabiles, nec faciliè aliquam ex iis efficaci argumento impugnare.

179. Tertia circumstantia esse potest dignitatis operantis, verbi gratia, si poenitens est Episcopus Generalis, Prælati, an debebat id explicari. Affirmant aliqui, N. n. in *addit. ad 3. part. question. 9. artic. 2. dub. 3. conclus. 2. & 3.* Fagundez *Præcepto 2. lib. 4. capite 3. num. 8.* Quod quidem verum est quando ea circumstantia affertur secum in peccato pecuniarẽ malitiam scandali, quod non raro reperitur.

P. Ioann. de Lugo de Penitentia.

peritur, quando eiusmodi personæ peccare conspiciuntur.

Ceterum per se loquendo, & in vniuersum non videtur necesse in omni peccato mortali etiam intentio, vel occulto eam circumstantiam explicare, vt supponit Sanchez *lib. 7. de matrim. disputat. 27. num. 33.* Henriquez, Coninch, Filiucius, & alij, quos affert Diana *vbi supra, resol. 6.* quia secluso scandalo, non transfert circumstantia illa peccatum ad aliam speciem, licet illud aggravet ratione maioris obligationis, qua Prælati debet procurare perfectionem. Hoc tamen etiam reperitur in religioso, qui ratione sui status magis debet procurare perfectionem, & tamen non ideo in quolibet peccato mortali debet explicare circumstantiam status religiosi, vt constat.

Hinc responderi obiter potest ad aliud simile dubium de Gubernatore, aut publicum magistratum gerente; an si ipse furetur, debeat circumstantiam sui officij explicare, ratione cuius debebat furta in Ciuitate impedire. Affirmat vterque Medina apud Dianam *vbi supra, resol. 36.* Negat tamen Henriquez *lib. 2. cap. 6. num. 3. in Glossa, littera O.* & alij Recentiores communiter: quod verius videtur, & probari potest; quia licet Gubernator ex iustitia tenetur ad impediendum furtum suum pro debito sui muneris; illa tamen circumstantia non adderet nouam speciem, cum iam ipsum peccatum furti constitutum sit in specie iniustitiæ.

Dices: circumstantiam officij addere speciem nouam, quia est contra iustitiam, non solum commutatiuam, sed etiam contra distributiua, quæ obligat Gubernatorem ad impedienda furta propter bonum publicum. Sed contra, quia licet Gubernator constituatur ad hoc, vt impediatur furta, & delicta aliorum, non tamen, vt impediatur sua. Sicut Fiscalis debet ex munere suo denunciare delicta contra bonum publicum, non tamen sua, sed aliorum: & custos vineæ debet manifestare fures, non tamen seipsum; quia omnes constituuntur in ordine ad alios in officio constituendos, non in ordine ad ipsorum delicta impedienda: non ergo accipit ex hoc capite speciem nouam malitiæ furtum illud, vel adulterium, quod à Gubernatore patratetur.

Hinc etiam colligitur à fortiori contra Nunum loco *suprà allegato, conclus. 5.* Sacerdotem percutientem aliquem laicum citra occisionem, aut membri mutilationem, etiam si sit percussio cum effusione sanguinis, non debere explicare circumstantiam proprii Sacerdotij: nam licet magis indecens sit Sacerdoti percussio illa: id tamen non videtur continere speciem malitiæ diuersam in confessione explicandam.

§. 6. De circumstantia ignorantia.

Quarta circumstantia esse potest ignorantia, an scilicet, qui peccauit ex ignorantia vincibili, & mortaliter culpabili, debeat id explicare; quod est querere, an peccata commissa scienter, & commissi ex ignorantia culpabili sint eiusdem speciei. De quo videri possunt Suarez *in præsentia disput. 22. sect. 4. num. 14.* Vasquez *in 1. 2. disput. 11. Salas 2. tom. in 1. 2. tractat. 13. disput. 8. sect. 8.* qui alios multos congerit. Clariùs tamen, & breuius rem explicuit Sanchez *lib. 1. in Decalog. cap. 17. n. 22. & 23.* qui cum reliquis citatis negat eam circumstantiam afferre differentiam specificam; sine enim Missam omittas scienter, sine id facias ignorans præceptum, cum tamen aduerteres debitum inquirendi; peccatum habet malitiam eiusdem speciei.

D d

Aduer